

یوسف بینا ■

صفحات تقویم را ورق می‌زنم و به تاریخ دوم اردیبهشت می‌رسم.

دیروز سالروز تولد قیصر امین‌پور است، اما در مقدمه این نوشتار، می‌خواهم اششاره‌ای به درگذشت ناگهانی او و مراسم تشییع پیکرش در دانشگاه تهران داشته باشم. این مراسم به‌نوعی ویژه بود؛ جمع زیادی از مخاطبان، دوست‌داران و شاگردان قیصر امین‌پور در دانشگاه تهران و تعدادی از شاعران پیش‌کسوت و جوان که دوستان وی نیز به‌شمار می‌خوردند، شاعران و صاحب‌نظران نوگرا نیز بودند در آن حضور داشتند. نکته ویژه این مراسم در کنار حضور چشمگیر مردم، تنوع افراد و طیف‌های گوناگون فکری و هنری بود. برای نمونه در میان کسانی که به شایعت‌پیکر شاعر آمده بودند، همان‌طور که شاعران سنتی پر‌دازه به چشم می‌خوردند، شاعران و صاحب‌نظران نوگرا نیز بودند و در کنار شاعران انقلاب اسلامی و دفاع مقدس، شاعرانی با سلیقه‌های دیگر شعری نیز دیده می‌شدند. این‌ها را بیفزایید به مردمی که بدون توجه به این‌گونه مرزبندی‌ها، فقط به‌دلیل دوست‌داشتن شعر و دانشجویانی که به‌دلیل از دست دادن استاد دوست‌داشتنی ادیبانشان و شاعران جوانی که به‌دلیل از دست رفتن شاعری موفق و مشهور به مراسم تشییع آمده بودند. این حضور، جذاذ هر نقد و نظری که درباره شعر قیصر امین‌پور داشته باشیم و در جای خود نیز در‌خور تأمل و توجه است، نشان‌دهنده اقبال کهن‌نظیر مردم و مخاطبان حرفه‌ای به شعر این شاعر مردمی و تنوع سلیقه‌های این گستره عظیم مخاطب است.

■ **توفیقی بزرگ در روزگار بحران مخاطب**

نمی‌توان منکر آن بود که شعر امین‌پور نیاز به نقد و تحلیل دقیق علمی دارد و در میان اشعارش سسر در کنار ناسره جای گرفته است و باید از هم تشخیص داده شود، ولی باز هم نمی‌توان انکار کرد که این کمیت و کیفیت مخاطب در روزگاری که یکی از بحران‌های اصلی ادبیات مسئله مخاطب است، توفیقی بزرگ برای یک شاعر به‌شمار می‌رود. ناگهی به زندگی و شعر این شاعر، شاید بتواند بخشی از راز این قیصر امین‌پور در دوم اردیبهشت سال ۱۳۳۸ در شهرستان

گوند در استان خوزستان به دنیا آمد و در پاییز ۱۳۸۶ به دلیل بیماری‌های زیادی که در اثر تصادف چند سال پیش، همواره از آن رنج می‌برد، در سن ۴۸سالگی درگذشت. امین‌پور در سال‌های ۱۳۵۸ تا ۱۳۶۶ در دفتر شعر حوزه هنری‌به‌فعالیت‌های فرهنگی مشغول بود.وی از سال ۱۳۶۷ تدریس ادبیات فارسی را در دانشگاه الزهرا(س) آغاز کرد و از سال ۱۳۶۹ تا پایان عمر مدرس دانشگاه تهران بود. دکتر امین‌پور در سال ۱۳۷۶ از پایان‌نامه دکتری خود با عنوان «سنت و نوآوری در شعر معاصر» به راهنمایی دکتر محمدضاشفیعی کذکنی دفاع کرد واز سال ۱۳۸۲ به‌عنوان عضو پیوسته فرهنگستان زبان و ادب فارسی برگزیده شد. آثار منتشرشده‌وی را می‌توان در چند حوزه تقسیم‌بندی کرد؛ شعر، نثر ادبی، شعر نووان و تحقیقات ادبی.

■ **گل‌ها همه آفتابگردان اند**

«در کوچه آفتاب»، «تنفس صبح»، «آینه‌های ناگهان»، «گل‌ها همه آفتابگردان‌اند» و «دستور زبان عشق» مجموعه‌های شعر، «هلوغان در پرانتز» نثرهای ادبی، «ظهر روز دهم»، «مثل چشمه، مثل رود» و «به‌قول پرستو» شعرهای ویژه‌نوجوانان، «شعر و کودکی» و «سنت و نوآوری در شعر معاصر» تحقیقات ادبی این شاعر هستند.

با این وجود قیصر امین‌پور را بیشتر با شعرهایش می‌شناسند. یعنی اگرچه این شاعر با فعالیت‌های فرهنگی و اجتماعی خود، چهره‌ای محبوب برای کسانی که او را می‌شناختند بود، ولی جنبه‌هایی از راز توفیق او را در جذب مخاطب می‌توان در شعر او جست.

■ **وقتی سلاح سرد سخن کارساز نیست**

شاید نخستین شعر برجسته‌ای که امین‌پور را در جوامع ادبی مطرح کرد، «شعری برای جنگ» بود که آن را در سال‌های جنگ تحمیلی سرود و بعدها در کتاب «تنفس صبح» منتشر کرد. این شعر هم‌در فرم و هم‌در محتوا با همه شعرهایی که آن زمان با عنوان شعر دفاع مقدس منتشر می‌شد، متفاوت بود؛ شعری بسیار صمیمی با زبانی روان و عاطفه‌ای تأثیرگذار و مضمونی تازه و منحصر‌به‌فرد: می‌خواستم شعری برای جنگ بگویم

دل‌ی سربلند و سسری سربه‌زیر

به بهانه سالروز تولد قیصر امین‌پور

دیدم نمی‌شود

دیگر قلم‌زبان دلم نیست

گفتم بزم‌گردان

باید ز من گذاشت قلم‌ها را

دیگر سلاح سرد سخن کارساز نیست

باید سلاح تیزتری برداشت

باید برای جنگ

از لوله تفنگ بخوانم

با واژه فشنگ...

بعدها که امین‌پور شعرهای اجتماعی و عاشقانه خود را در دهه‌های ۷۰ و ۸۰ در سه مجموعه بعدی خود منتشر کرد نیز شعرش با استقبال مواجه شد. از شعرهایی از این دست که:

خسته‌ام از آرزوها، آرزوهای شعاری

شوق پرواز مجازی، بال‌های استعاری...

تا شعرهایی از این گونه که:

می‌جویمت چنان‌که لب تشنه آب را

می‌خواهمت چنان‌که شب خسته خواب را...

پس از انتشار دهان‌به‌دهان می‌چرخیدند. در این میان برخی شعرهای اجتماعی او بین‌اهالی ادبیات حالت ضرب‌المثل یافت:

وقتی جهان از ریشه جهنم

و آدم از عدم

و سعی از ریشه‌های یاس می‌آید

وقتی‌که یک تفاوت ساده در حرف

کفتار را به کفتر تبدیل می‌کند

باید به بی‌تفاوتی واژه‌ها

واژه‌های بی‌طرفی مثل نان دل بست

نان را

از هر طرف بخوانی

نان است

■ **میراث‌دار حماسه‌از دوران دفاع مقدس**

امین‌پور در همه دوره‌های زندگی هنری خود، با وجود سرودن شعرهای عاشقانه و اجتماعی، همواره روحیه حماسی خود را نیز حفظ کرد؛ روحیه‌ای که از دوران دفاع مقدس به ارث برده بود. بی‌تردید چند شعر از نوع «غزل

<p>چهارشنبه ۳ اردیبهشت ۱۳۹۳</p> شماره ۱۳۴۴	<p>شماره پیامک: ۳۰۰۰۷۲۸۹</p> شماره تماس: ۵-۷۲۸۸۸۸۱
<p>www.shahraraonline.com</p>	

■ بخارایی ■

معاون سیما:

بایخت، کلاه قرمزی و قند پهلو در صدر بر نامه‌های نوروزی سیما

معاون سیما در مراسم تقدیر از برترین‌های نوروزی تلویزیون اعلام کرد: در ۱۰سال آینده، ۷۲سریال الف ویژه ساخته خواهند شد که از آن میان ۳۰سریال مربوط به دفاع مقدس و انقلاب اسلامی است.

■ **یکی از مخاطبان پیام رهبری هستیم**

به گزارش مهر، علی‌داریابی در مراسم تقدیر از برترین برنامه‌های نوروزی سیما، درباره انتخاب شعر سال از سوی رهبر معظم انقلاب اسلامی به‌عنوان «سال اقتصاد و فرهنگ با مدیریت جهادی و عزم ملی»، اظهار داشت: بی‌ترید خود را در زمره مخاطبان اصلی این نام‌گذاری می‌دانیم و برای تبیین مولفه‌های آن برنامه‌ریزی‌های مناسبی داشته‌ایم. از جمله مسائل مهم فرهنگی، توجه و صیانت از زبان و ریزحرفه‌ای که از دوران روحیه‌ای مقدس به ارث برده بود. بی‌تردید چند شعر از نوع «غزل حماسی» را در

■ **روزگار ما باید در میان شعرهای قیصر جست**

وی افزود: مسئله زبان و گویش‌ها، مسئله‌ای جهانی است. در دنیا بیش از ۲۷۰۰ زبان بومی وجوددارد که این زبان‌ها به‌نفع چند زبان بین‌المللی در حال نابودی هستند. برخی برنامه‌های سیما همچون «مشاعره» و «قندپهلو» در این راستا برنامه‌های خوبی هستند. سریال «بایخت» نیز کاری‌کارستان بود و هنرمنداننش گامی هنرمندانه و هوشمندانه برای حفظ زبان، لهجه، گویش و سنت‌های بومی برداشتند.

معاون‌سیما تصریح کرد: اگر امروز بیش از ۱۰ نهاد و سازمان در نوبت تقدیر از سریال «بایخت» هستند، علاوه بر امتیازات و ویژگی‌های هنری، به‌دلیل اهتمام بایسته به مسائل مهم کشور، ترویج معنویت و ارزش‌ها، خانواده ایرانی و ترویج سبک زندگی ایرانی‌اسلامی، امید و غرور ملی، هم‌بستگی و اتحاد ملی، ششادی و نشاط، توجه به محیط‌زیست، تکریم والدین، توسل به امامان معصوم(ع)، استقامت و توکل به قرآن، قناعت و ساده‌زیستی و بسیاری دیگر از پیام‌های آن است. بزرگ‌ترین پیام و هنر سریال «بایخت» نیز حفظ، ترویج و صیانت از زبان، گویش و لهجه خطه شمال کشور است.

■ **ساخت ۷۲سریال ویژه در ۱۰سال آینده**

وی ادامه داد: درحالی‌که ظرفیت‌سنجیمای کشور در بهترین شرایط، تولید کمتر از ۱۰۰فیلم در سال است، بیش از ۱۴۰فیلم تلویزیونی تولید شده است. شبکه‌های تلویزیونی از ۱۰شبکه به ۱۷شبکه افزایش یافته است. این تکتز همراه با خود تنوع و تخصصی‌تر شدن شبکه‌ها و توجه به مخاطبان ویژه را دنبال کرده است.

داریابی از تولید و ساخت بیش از ۵۰۰سریال و مجموعه نمایشی خبر داد و تأکید کرد: تولید و پخش ۲۰عنوان سریال الف ویژه که برخی از آن‌ها در بیش از ۴۰کشور دنیا به نمایش درآمده است، از دیگر اقدامات برنامه‌سازان سیماست. در برنامه‌ریزی ۱۰سال آینده نیز بیش از ۷۲سریال الف ویژه را در دستور کار داریم که حوزه دفاع مقدس و انقلاب اسلامی با بیش از ۳۰عنوان بالاترین رتبه را به خود اختصاص داده است.

■ **نمایش ۴۶فیلم برای اولین بار در آسیا**

وی میانگین تماشای تلویزیون در ایران را بیش از سه ساعت خواند و گفت: این برای رسانه ملی که رسانه‌ای پاک، اخلاق‌گرا و انقلابی است، یک اعتماد بزرگ و افتخار است. ما در نوروز ۹۳ شاهد پخش چهارمجموعه نمایشی و در هر شبانه‌روز ۲۵سنتند از شبکه‌های مختلف بودیم. ۲۶فیلم سینمایی که ۵۲فیلم آن ایرانی بود، رکوردی برای رسانه ملی است. امسال ۴۶فیلم خارجی محصول ۲۰۱۳ برای اولین بار در آسیا از رسانه ملی پخش شد.

داریابی خاطر نشان کرد: برنامه‌ریزی و مدیریت رسانه با توجه به تقارن ایام فاطمیه و نوروز، از موفقیت‌های برنامه‌های نوروزی امسال بود. برنامه‌هایی چون «کلاه قرمزی» و «قندپهلو» نیز خوش درخشیدند. «بایخت» ۳بلوغ رسانه و تیم‌سازنده را در سریال‌سازی نشان داد و بیش از ۹۰درصد مخاطب و رضایت‌مندی، در صدر همه برنامه‌های سیما در نوروز ۹۳ جای گرفت.

■ **«بایخت» ۳ قدرت هنر را نشان داد**

در این مراسم همچنین احمدعلی کپخواه، معاون سازمان حفاظت از محیط زیست، سریال «بایخت» را گل‌سر سید برنامه‌های محیط‌زیستی صداوسیما اعلام کرد و گفت: پخش این سریال، دوفریضه را ثابت کرد؛ یکی ظرفیت زیست‌صداوسیما در توسعه حفاظت از محیط‌زیست و دیگری قدرت هنر. رسانه ملی با پخش این سریال ثابت کرد که می‌تواند اقدامات بسیار بزرگی را انجام دهد؛ یعنی کارهایی که سازمان حفاظت از محیط‌زیست باید مدت‌ها روی آن کار می‌کرد تا به نتیجه برسد، صداوسیما در زمان کمی توانست آن‌ها را به مردم انتقال دهد.

وی افزود: در سریال «بایخت» ۳ موضوع حفاظت از محیط‌زیست به‌عنوان یک وظیفه قانونی و عمومی، به‌خوبی نشان داده شده بود. اگر ده‌ها مقاله در این زمینه نوشته می‌شد، باز هم کسی مانند بهبود فرینا نمی‌توانست مشکلات محیط‌بانان را به این ظرافت منعکس کند.

به‌سوی کاریکاتورهای عجیب

درباره علیرضا پاکدل و آثار کاریکاتورش

روز طول می‌کشد، او شیوه‌ای جالب و عجیب همانند آثار عجیبش دارا

عجیب‌بودن کاریکاتورهایش نیز به‌دلیل خلاقیت‌به‌کاررفته در آن‌هاست. این مسئله، اصلی‌مهم برای این کاریکاتوریست به‌شمار می‌رود. بر همین اساس، هر روز کم‌کم تغییرات و اغراق‌های عجیب زیادی در چهره‌هایش نمود پیدا می‌کند و خیلی از فرم‌های صورت حذف یا اضافه می‌شوند؛ مانند چشم‌های حذف‌شده در صورت برخی آثارش. ایسن حرکت، جالب و منحصر‌به‌فرد است؛ چون

■■■

علیرضا پاکدل

کاریکاتوریستی پرکار

در فضای کارتون و

کاریکاتور است که

برای ارتقای آنارش،

فکر و خلاقیت دارد

و همیشه به‌دنبال

ارائه‌ای نو، جذاب و

قدرتمند است

خارجی می‌شوند.

در پایان باید تأکید کنم که آثار ایسن هنرمند در عین پیش‌رفتن به‌سوی سادگی، به‌سوی فرم‌هایی خاص و عجیب‌نیز می‌رود؛ به‌شکلی که بعیدنیست شخصیت‌هایش در آینده بینی با گوش نداشته باشند و اتفاقا بسیار بهتر و جذاب‌تر هم از آب دربیایند!

به هر حال باید نشست و نظاره‌گر آثار ایسن هنرمند بود تا به مرور زمان شاهد بسوز افزایشات جدید در آثارش باشیم.